

Forsvarsakademiet
Afdelingschef, Oberstløjtnant, MA Henrik Jedig Jørgensen
Fuldmægtig Sarah Bergholm
Chefkonsulent Tina Düsterdich Vejrbæk

Sendt pr. e-mail:

FAK-UA-CH@mil.dk

FAK-UA-KS07@mil.dk, FAK-UA-US06@mil.dk

Positiv akkreditering af ny professionsbacheloruddannelse til officerer i Flyvevåbnet, Air Battle Manager

Akkrediteringsrådet har 3. juni 2026 truffet afgørelse om **positiv** akkreditering af den ansøgte professionsbacheloruddannelse til officerer i Flyvevåbnet, Air Battle Manager, jf. akkrediteringslovens § 14, stk. 1.¹ Rådet har truffet afgørelsen på baggrund af vedlagte akkrediteringsrapport fra Sekretariatet for Akkrediteringsrådet. Akkrediteringsrapporten er udarbejdet på baggrund af Forsvarsakademiets akkrediteringsansøgning, hørings svar og øvrig dokumentation.

Det er rådets faglige helhedsvurdering, at uddannelsen opfylder kriterierne for kvalitet på tilfredsstillende vis.

Rådet har vurderet uddannelsen ud fra de kriterier for kvalitet, som fremgår af akkrediteringsbekendtgørelsen² og "Vejledning til uddannelsesakkreditering. Nye uddannelser og udbud", marts 2015.

Akkrediteringen er gældende til og med 3. juni 2032, jf. akkrediteringslovens § 15.

Der tages forbehold for, at det juridiske grundlag for uddannelsen endnu ikke er tilvejebragt. Der henvises til Uddannelses- og Forskningsministerens brev af 3. juli 2025 til forsvarsministeren, hvor akkrediteringen af uddannelsen godkendes.

I er velkomne til at kontakte Akkrediteringsrådet på e-mail: council@ufm.dk eller leder af Sekretariatet for Akkrediteringsrådet Anette Dørge, hvis I har spørgsmål eller behov for yderligere information.

Med venlig hilsen

Birthe Friis Mortensen
Forperson
Akkrediteringsrådet

Bilag:

Kopi af akkrediteringsrapport

Dette brev er også sendt til:

Center for Videregående Uddannelse, Uddannelses- og Forskningsstyrelsen,
Uddannelses- og Forskningsministeriet

¹ Lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, jf. lovbekendtgørelse nr. 1667 af 12. august 2021 (akkrediteringsloven)

² Bekendtgørelse nr. 311 af 18. februar 2026 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af videregående uddannelser (akkrediteringsbekendtgørelsen)

4. juni 2026

Akkrediteringsrådet

Tidemandsvvej 1
4300 Holbæk
Tel. 7231 7800

www.akkrediteringsraadet.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Malene Hyldekrog
Tel. 72 31 88 08
mahy@ufm.dk

Ref.-nr.
1309732

Akkrediteringsrådet

Akkrediterings-
rapport

2026

NY UDDANNELSE

PROFESSIONSBACHELORUDDANNELSE TIL OFFICER I FLYVEVÅBNET, AIR BATTLE MANAGER

Forsvarsakademiet

PROFESSIONSBACHELORUDDANNELSE TIL OFFICER I FLYVEVÅBNET, AIR BATTLE
MANAGER
Forsvarsakademiet

© Sekretariatet for Akkrediteringsrådet

Citat tilladt med kildeangivelse
2026

Rapporten kan downloades fra Akkrediteringsrådets hjemmeside sammen
med rådets afgørelse på akkrediteringen: www.akkrediteringsraadet.dk

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Indstilling	4
Begrundelse for indstilling	4
Akkrediteringspanelet	5
Grundoplysninger.....	5
Uddannelsens mål for læringsudbytte.....	6
Uddannelsens struktur.....	8
Kriterium II: Videngrundlag	12
Kriterium III: Mål for læringsudbytte.....	18
Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse	23
Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling	27
Om akkrediteringen	31
Sagsbehandling.....	32
Dokumentation – samlet oversigt FLV Air Battle Manager.....	32

Indstilling

Sekretariatet for akkrediteringsrådet indstiller Professionsbacheloruddannelse til officer i Flyvevåbnet, Air Battle Manager på Forsvarsakademiet i København til:

Positiv akkreditering

Begrundelse for indstilling

Uddannelsen indstilles til positiv akkreditering. Dette er begrundet i, at uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til kvalifikationsrammens krav, at der er en fornuftig progression og at uddannelsen er hensigtsmæssigt tilrettelagt og løbende vil blive omfattet af kvalitetssikring. Der er dog udfordringer med undervisernes kvalifikationsniveau, men underviserne vurderes at holde sig løbende opdateret med viden om centrale tendenser fra professionen og forskningen. Dette uddybes i det følgende.

Akkrediteringspanelet konstaterer, at kun 105 ECTS-point af uddannelsen varetages af undervisere med et kvalifikationsniveau, der samlet set er højere end uddannelsens afgangsniveau. Panelet vurderer, at uddannelsen derved kun delvist lever op til de krav til kvalifikationer og kompetencer, der følger af reglerne for en professionsbacheloruddannelse. Panelet vurderer dog, at underviserne i vidt omfang har relevant operativ erfaring, og at det er sandsynliggjort, at undervisernes kompetencer løbende opdateres gennem Forsvarsakademiets forsknings- og udviklingsmiljøer.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til typebeskrivelsen for en professionsbacheloruddannelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser. Panelet bemærker, at der er elementer på uddannelsens første modul på 30 ECTS, der er på et lavt niveau, men vurderer samtidig, at uddannelsens efterfølgende moduler inklusiv praktikken bidrager til, at de studerende kan opnå uddannelsens læringsmål. Der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur og læringsmål og adgangsgrundlag set i forhold til mål for læringsudbytte. Panelet vurderer endelig, at uddannelsen bygger videre på adgangsgrundlaget.

Uddannelsen bygger hovedsageligt på eksisterende elementer i Forsvarets uddannelsessystem, og en række mindre kurser er sat sammen til et uddannelsesmodul. Panelet vurderer samlet set, at der flere væsentlige steder i uddannelsesforløbet er planlagt en didaktisk kobling mellem søjlerne, men at der også er eksempler på, at koblingen kunne blive mere tydelig.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen vil blive tilrettelagt, så den studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for den normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 225 ECTS-point. Undervisningen på uddannelsen vil være pædagogisk kvalificeret. Praktikforløb og studieophold, der kan gennemføres i flyvevåbnet, vil indgå som integrerede dele af uddannelsen.

Akkrediteringspanelet vurderer, at professionsbacheloruddannelsen vil blive omfattet af løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse. Der vil blive indsamlet og analyseret relevant information, som inddrages i periodiske evalueringer af uddannelsen. De studerende vil skulle evaluere undervisningen efter hvert modul, der vil blive gennemført aftagerundersøgelse hvert andet år, og praktikken vil blive evalueret løbende med både praktikværtens og den studerende. Enkelte korte forløb varetages af værnene, og FAK er i gang med at etablere kvalitetssikringsordninger sammen med værnene inden for rammen af fælles kriterier beskrevet i FAK's koncept. FAK vil sikre gennem de lovpligtige arbejdspladsvurderinger, at de fysiske faciliteter og materielle ressourcer er hensigtsmæssige.

Akkrediteringspanelet

Denne rapport er udarbejdet af Sekretariatet for akkrediteringsrådet i samarbejde med et akkrediteringspanel, som er nedsat til lejligheden. Panelet er sammensat, så medlemmerne har indgående viden om uddannelsens fagområder, uddannelsestilrettelæggelse og -gennemførelse. Panelet består af:

Panel for uddannelserne til Flyvevåbnet

Ole Jørgen Maaø, førsteamanuensis i historie (underviser og forsker) siden 2011 ved Forsvarets Højskole i Norge, Luftkrigsskolen, samt siden 2024 også i en bi-stilling ved Institutt for historiske fag, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Maaø har været i en lærer- og forskerstilling ved Luftkrigsskolen siden 1997. Maaø har en ph.d.-grad i historie fra NTNU og en mastergrad i War Studies fra University of Glasgow. Maaø har 19 års tjeneste som officer (luftværnsartillerist med Luft-krigsskole I og II).

Lars Zwisler, adjunkt på Teknika fra juni 2025 og ekstern lektor og vejleder på CBS. Lars har haft forskellige roller i undervisningssektoren siden 2000. Han var i 2010 – 2025 uddannelsesleder på professionsbacheloruddannelsen i katastrofe- og risikomanagement ved Københavns Professionshøjskole, og han har tidligere undervist i ledelse på Københavns Universitet. Lars er uddannet cand. merc og HD. Lars har deltaget i en række uddannelsesakkrediteringer inden for både erhvervs- og professionsrettede uddannelser samt universitetsuddannelser. Lars deltog i akkrediteringen af Forsvarets militære akademiuddannelse, militære diplomuddannelse og masteruddannelse i militære studier i 2019-2020 og deltager i akkreditering af samme uddannelser i 2025.

Sophie Jensbøl, studerende på uddannelsen til professionsbachelor i katastrofe- og risikomanagement. Sophie er medlem af uddannelsens studieråd, der fungerer som et forum for dialog mellem de studerende og uddannelsesledelsen om uddannelsens indhold og opbygning og studerendes trivsel.

Akkrediteringspanelet har været i høring hos institutionen, som har haft mulighed for at gøre indsigelse, hvis der var tvivl om et panelmedlems habilitet. Alle panelmedlemmerne har underskrevet en habilitetserklæring og en erklæring om tavshedspligt.

Grundoplysninger

Udbudssted

Uddannelsen vil blive udbudt på Forsvarsakademiet i København

Sprog

Undervisningen vil foregå på dansk

Hovedområde

Uddannelsen hører under hovedområdet politi og forsvar.

Forventet optag

14 studerende ved første optag.

Efter endt uddannelse skal den studerende have opnået følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Viden

- Have indsigt i krigsteori og -historie med fokus på globale tendenser.
- Have forståelse for bias på personligt, organisatorisk og kulturelt niveau.
- Have indsigt i Command & Control teori og historie, herunder sensor-to-shooter netværk, Mission Command og på opnåelse af beslutningsfordel i relation til modstandere.
- Have forståelse for officerens virke med fokus på føring, ledelse og styring.
- Have forståelse for Forsvarets organisation og opgaver.
- Have forståelse for Forsvarets rolle som en del af det danske samfund.
- Have forståelse for planlægningen af luftoperationer på taktisk niveau i Forsvaret.
- Have forståelse for Forsvarets virke i en overordnet sikkerhedspolitisk sammenhæng, herunder kunne reflektere over anvendelsen af Forsvaret med baggrund i en demokratisk forståelse og ved hjælp af samfundsvidenskabelig teori og metode.
- Have indsigt i Flyvevåbnets operative virke i såvel national som international ramme.
- Have forståelse for Flyvevåbnets styrings- og forvaltningsgrundlag.
- Have indsigt i Flyvevåbnets og Forsvarets planer for at udvikle evnen til at deltage i multidomæne operationer, herunder de teknologier, som understøtter dette.
- Have indsigt i kapacitetsudviklingsstrategier for Flyvevåbnets kapaciteter.
- Have en kultur- og konfliktteoretisk forståelse fra individniveau til og med interstatsligt niveau med særligt fokus på Danmarks primære modstandere og konkurrenter. Have forståelse for sammenhængen mellem doktrin, organisation, og teknologi i Flyvevåbnet.
- Have forståelse for Flyvevåbnets teknologi (egen samt relevante allieredes og modstanderes) såsom våbensystemer, kommunikationssystemer, navigationssystemer, sensorer og netværk.
- Have forståelse for Flyvevåbnets anvendelse af det elektromagnetiske spektrum, rummet og cyberspace, samt forståelse for data som asset og databehandling.
- Have indsigt i egne og modstanderes styrker og kritiske sårbarheder i konkrete, aktuelle strategiske og operative kontekster, herunder indsigt i relevante analysemodeller herfor.
- Have indsigt i relevante modstanderes våbensystemer, Tactics, Techniques & Procedures (TTP'er) m.v.
- Have en teoretisk indsigt og praktisk forståelse for vildledningsoperationer fra det individuelle psykologiske perspektiv (ledelse), konsekvenser for planlægning og indsættelse i operativ ramme (operationer) til forhold på det strategiske niveau (strategi).
- Have indsigt i anvendelse af Wargaming, Red Teaming, simulation og opstilling af Indicators & Warning som led i operativ planlægning.
- Have relevant ledelsesteoretisk viden og forståelse som fundament for virket som leder i såvel fredstid som under krise-, konflikt- og krigsforhold.
- Have forståelse for anvendelse af magtmidler i både fred og under krise- og krigslignende forhold under hensyntagen til gældende konventioner og øvrige aftaler.
- Have forståelse for de særlige krav og forventninger, der er til den militære leders adfærd.
- Have viden om Forsvarets politik i forhold til krænkende adfærd.

Færdigheder

- Kunne anvende dansk og engelsk som formidlingsprog i såvel en almen som en militær operativ kontekst – både mundtligt og skriftligt.
- Kunne anvende viden om bias til at planlægge og gennemføre objektiv analyse.
- Kunne anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer og tilpasse anvendelsen i forhold til den konkrete situation.
- Kunne anvende FOKUS til kompetenceudvikling af undergivne medarbejdere.
- Kunne anvende konflikthåndtering/mægling i dagligdagen.
- Kunne udføre data- og sagsbehandling inden for egen enheds rammer, herunder indsamle, analysere og vurdere informationer samt give anbefalinger til nærmeste chef/leder.
- På taktisk niveau kunne planlægge og bidrage til gennemførelse af Forsvarets luftoperationer samt Flyvevåbnets øvrige indsats i både national og international ramme på baggrund af sin viden om demokrati, lovgivning, modstandere, konkurrenter, bestemmelser, doktriner, Flyvevåbnets teknologi, Wargaming, Red Teaming, simulation og opstilling af Indicators & Warning.
- Kunne identificere og analysere doktrinære, organisatoriske og teknologiske muligheder og begrænsninger for Flyvevåbnets evne til at bidrage til værnssfælles luftoperationer og på sigt multidomæne operationer.
- Kunne identificere og analysere interkulturelle problemstillinger i en militær operativ kontekst.
- Kunne planlægge, lede, fordele og evaluere pålagte opgaver i forhold til underlagt personel med baggrund i såvel en ledelsesteoretisk som en pædagogisk forståelse.
- Kunne undervise i praksis, herunder udvælge og anvende relevante pædagogiske teorier og metoder.
- Kunne identificere praksisnære og teoretiske militærfaglige problemstillinger samt behandle disse gennem indsamling og analyse af informationer.
- Kunne anvende de for funktionen relevante våben, våbensystemer og teknologier som både soldat og som leder, under inddragelse af relevant viden om modstandernes ditto samt deres vurderede Tactical Training Procedures (TTP'er).
- Kunne udøve og anvende Mission Command i det daglige ledelsesvirke såvel som i føring.
- Kunne anvende og vurdere Forsvarets ledelses- og værdigrundlag mhp. at lede direkte underlagt personel på baggrund af chefens direktiv, herunder indgå i fagspecifikke samarbejdsrelationer med andre ledere.
- Kunne indgå i et fagligt kompetent samarbejde med Forsvarets idrætsledere vedrørende gennemførelsen af den idrætsfaglige virksomhed ved egen enhed.
- Kunne forvalte og lede undergivent personel/teams ud fra Forsvarets politik om krænkende adfærd.

Kompetencer

- Kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i en ledelseskontekst, herunder være forberedt på at kunne operere under uvisse forhold.
- Kunne anvende viden og færdigheder om Flyvevåbnets teknologi til, inden for eget ansvarsområde samt via tværgående samarbejde, at højne kvaliteten af den operative drift og opgaveløsning samt bidrage til udviklingen af denne.
- Være komfortabel og fortrolig med teknologi i relation til den samlede opgaveløsning og udviklingen af denne.
- Kunne anvende viden om og analyse af eksisterende og potentielle modstanderne i opgaveløsningen og udviklingen af denne.

- Kunne agere som leder og fører i kontekst af desinformation, vildledning og andre påvirkningsoperationer.
- Kunne anvende krigsteori og krigshistorie i analysen af den aktuelle sikkerhedspolitiske situation i dansk nærområde.

Uddannelsens struktur

Uddannelsens overordnede struktur fremgår af nedenstående illustration – tidsangivelsen er inklusiv ferier og helligdage (ansøgning, s. 39)

Basisuddannelse og specialisering	Akademisk Officersuddannelse	Videre specialisering	Afgangsprojekt
12 mdr.	20 mdr.	11 mdr.	3 mdr.
Officersbasisuddannelse og Tjenestegrensuddannelse I	Studiekompetence-udviklende modul, Air Force Technology og Militær niveau 6 uddannelse.	Praktik og Tjenestegrensuddannelse II.	
60 ECTS	90 ECTS	60 ECTS	15 ECTS
Karup/Jylland	København	Danmark	København

FORSVARET

Uddannelsesskitse for PBA i Flyvevåbnet ABM

Varighed: 46 måneder

Officersbasisuddannelse 6 måneder 30 ECTS	Tjenestegretningsuddannelse I 6 måneder 30 ECTS	SKUM 6 måneder 30 ECTS	Air Force Technology 3 måneder 15 ECTS	NIV 6 uddannelse 11 måneder 45 ECTS	Praktik 6 måneder 30 ECTS	Tjenestegretningsuddannelse II 5 måneder 30 ECTS	Projekt/afslutning 3 måneder 15 ECTS
<p>Formålet med officersbasisuddannelsen (OBU) er at kvalificere den studerende til at indtræde på tjenestegretningsuddannelsen. Uddannelsen skal bibeholde grundlæggende militære færdigheder som gør den studerende i stand til, at virke som soldat og mellemleder på laveste funktionsniveau.</p> <p>Derudover skal uddannelsen udvikle den studerendes viden, færdigheder og kompetencer således, at den studerende kan virke som soldat i instruktørrollen, udøve ledelse over for personale på såvel manuelt som sidestillede niveau samt fungere som fører for en gruppe/team ved flyvevåbnets enheder.</p> <p>Fag: Grundlæggende Militær Uddannelse (7 uger)</p> <p>Flyvevåbnets Grundlæggende Sergeant uddannelse (17 uger)</p> <p>Introduktion til Flyvevåbnet (1 uge)</p>	<p>Formålet med tjenestegretningsuddannelsen i Flyvevåbnet er, at den studerende tilegner sig viden, færdigheder og kompetencer, der kvalificerer den studerende til selvstændigt at kunne virke inden for eget speciale, samt kunne virke i samarbejde med andre inden for området. Ydermere skal den studerende opnå de grundlæggende kvalifikationer, der er en forudsætning for at kunne videreuddanne sig på officersniveau.</p> <p>Fag: Air Battle Manager Grundmodul (30 ECTS)</p>	<p>På dette modul bringes den studerende til et akademisk niveau, sådan at de grundlæggende analytiske og metodiske værktøjer til gennemførelse af den videre officersuddannelse er tilvejebragt.</p> <p>Fag: Den akademiske officer (10 ECTS)</p> <p>Den lærende officer (10 ECTS)</p> <p>Den kritisk-refleksive officer (10 ECTS)</p>	<p>Modulets formål er at den studerende opnår teoretisk forståelse for og praktiske færdigheder i den teknologi, som flyvevåbnets relevante allierede- og modstanderes opgaveløsning er afhængig af i rummet, cyberspace og det elektromagnetiske spektrum. Dermed bliver den studerende i stand til selvstændigt at indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde omkring teknologiske aspekter i Flyvevåbnets operative drift og opgaveløsning samt bidrage til udviklingen heraf.</p>	<p>Formålet med den militære niveau 6 uddannelse er, at den studerende udvikler sine personlige og faglige kompetencer til selvstændigt at kunne varetage opgaver som officer i Flyvevåbnet på funktionsniveauet premierlignant. Den studerende skal kunne vurdere, reflektere over og anvende teoretiske og metodiske elementer, der indgår i officerens militære praksis, hvilket primært omhandler militær ledelse, militære operationer og militær strategi.</p> <p>Fag: Danmark som strategisk aktør I (5 ECTS)</p> <p>Grundlæggende militær ledelse (10 ECTS)</p> <p>Danmark som strategisk aktør II (5 ECTS)</p> <p>Luftoperationer, teori og doktrin (5 ECTS)</p> <p>Flyvevåbnets operationer (10 ECTS)</p> <p>Luftmilitær ledelse (5 ECTS)</p> <p>Planlægning af luftoperationer (5 ECTS)</p>	<p>Formålet med praktikken er at den studerende får mulighed for at koble teori og praksis, herunder gøre sig skriftlige refleksioner og øve sig i funktionen.</p>	<p>Videreførelse af tjenestegretningsuddannelse I.</p> <p>Den studerende gennemfører ét af følgende fag: Air Battle Manager Fighter Allocator (30 ECTS)</p> <p>Air Battle Manager Fighter Controller (30 ECTS)</p> <p>Air Battle Manager Joint Battlefield Air Controller (30 ECTS)</p> <p>Air Battle Manager Surveillance and Link Officer (30 ECTS)</p> <p>Air Battle Manager Intelligence Officer (30 ECTS)</p>	<p>Formålet med afgangsprojektet er at den studerende bliver i stand til selvstændigt at identificere, reflektere og analysere en praksisorienteret militær problemstilling, samt diskutere og/eller begrunde eventuelle løsnings- og/eller handlemuligheder gennem anvendelse af teori og metode.</p>
25 uger (udeblukkende konfrontation)	22,5 uger	405 timer	11,5 uger	752 timer		20 uger	
Konfrontationstimer							

Formål & Fag

(supplerende oplysninger, s. 115)

Udbuddets aktivitetstyper

Forsvarsakademiet har redegjort for, at den planlagte aktivitet på uddannelsen vil fordele sig på denne måde:

Semester/ modul	Undervisning		Vejledning pr. studerende (opgjort i lektioner a 45 min.)	Andre uddannelsesaktiviteter		Kun universiteterne og de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner – forskningsdækning		
	Undervisning s-lektioner med holdstørrelse ≤ 40 (opgjort i lektioner a 45 min.)	Undervisning s-lektioner med holdstørrelse > 40 (opgjort i lektioner a 45 min.)		1. Praktik/projektorien teret forløb (fx praktikforløb på universiteterne) 2. Bachelorprojekt 3. Kandidatspeciale 4. Obligatorisk udlandsophold	Anden uddann elsesakt ivitet, opgjort i ECTS- point	VIP (opgjort i lektioner a 45 min.)	D-VIP (opgjort i lektioner a 45 min.)	Andre undervi sere/vej ledere (opgjor t i lektione r a 45 min.)
1. semester (30 ECTS- point)								
2. semester (30 ECTS- point)								
3. semester (30 ECTS- point)								
4. semester (30 ECTS- point)								
5. semester (30 ECTS- point)								
6. semester (30 ECTS- point)								
7. semester (30 ECTS- point)								
8. semester (30 ECTS- point)								
Osv. ...								

FAK skulle have redegjort for den planlagte aktivitet på uddannelsen i skemaet ovenfor, men har ikke fremsendt oplysningerne, hvorfor skemaet ikke er udfyldt.

FAK har indsendt følgende vedr. antal konfrontationstimer:

Konfrontationstimer Niveau 6 uddannelsen					
Retning	ISK	ILO	IMO	IMT	Total
FLOS	140	246	342	95	823

Antal vejledningstimer Niveau 6 uddannelsen		
Vejledningstimer med undtagelse af afgangsprøjet		24 timer
Afgangsprøjet		14 timer

Konfrontationstimer SKUM	405 timer
---------------------------------	-----------

Kriterium II: Videngrundlag ¹

Uddannelsen er baseret på det videngrundlag, som følger af reglerne for uddannelsen.

Uddybning:

- uddannelsen er tilknyttet et relevant fagligt miljø, hvor underviserne samlet set lever op til de krav til kvalifikationer og kompetencer, der følger af reglerne for uddannelsen,
- uddannelsen er baseret på ny viden og tilrettelægges af undervisere, der deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forsknings- eller udviklingsmiljøer,
- de studerende har kontakt til det relevante videngrundlag, fx gennem inddragelse i aktiviteter relateret hertil.

Vurdering

Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer det positivt, at de fleste undervisere har solid erfaring fra ansættelse i Forsvaret og desuden har gennemført militær uddannelse og kurser, som er fagligt relevant for undervisningsfaget. Panelet konstaterer samtidig, at ikke mere end 105 ECTS-point af uddannelsen varetages af undervisere med et kvalifikationsniveau, der samlet set er højere end uddannelsens afgangsniveau. Panelet vurderer dermed, at underviserne på uddannelsen kun delvist lever op til de krav til kvalifikationer og kompetencer, der følger af reglerne for en professionsbacheloruddannelse. Det samme mønster tegner sig for tilrettelæggerne. Underviserne har dog relevant erhvervs erfaring, og FAK har sandsynliggjort, at underviserne vil holde sig løbende opdateret med viden om centrale tendenser fra professionen.

FAK har et aktivt forsknings- og udviklingsmiljø, som bidrager med relevant viden til uddannelsen. FAK's fremsendte cv-oplysninger understøtter, at modulansvarlige på institutterne deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forsknings- eller udviklingsmiljøer, mens dette ikke kan bekræftes i alle tilfælde, herunder på andre skoler eller udbydere. De studerende vil i tilstrækkelig grad få kontakt til det relevante videngrundlag.

Uddybning af vurderingen

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Bliver uddannelsen tilknyttet et relevant fagligt miljø?

Formålet med uddannelsen er at kvalificere den studerende til at bestride stillinger som officer på laveste funktionsniveau i Flyvevåbnet inden for funktionsområdet Air Battle Manager. Uddannelsen danner grundlag for officerens videre udvikling og avancementer i Flyvevåbnet og Forsvaret.

Professionsbacheloruddannelsen er bygget op af en række allerede eksisterende korte militære uddannelser, som udbydes af forskellige institutioner under FAK. Underviserne, der skal tilknyttes de enkelte elementer på den nye professionsbacheloruddannelse, er allerede ansat på de pågældende institutioner, der udbyder dem.

Det fremgår af FAK's cv-oplysninger for de enkelte undervisere, at de fleste af underviserne har meget solid erfaring fra ansættelse i forsvaret koblet til uddannelsernes kerneområder og den konkrete funktion. De har bl.a.

¹ Bemærk: Kriteriernes nummerering svarer til bekendtgørelsens. Kriterium I (Behov og relevans) i bekendtgørelsen gælder kun for eksisterende uddannelser og udbud, og derfor begynder denne akkrediteringsrapport med kriterium II (Videngrundlag).

erfaring fra og deltager fortsat med mellemrum i militære operationer, doktrinarbejde, udsendelser og øvelsesvirksomhed (supplerende oplysninger, s. 23, 199 mv.)

Officersbasisuddannelse Undervisningen skal varetages af otte undervisere, som allerede underviser på basisuddannelsen. Tre af disse har niveau 5 uddannelse, en har niveau 6 kvalifikationer, en har pendant til niveau 7. Tre har grundlæggende sergentuddannelse på niveau 4. Herudover er en enkelt i gang med yderligere moduler eller uddannelser (høringssvar, s. 3).

Tjenestegrensuddannelsen

Undervisningen skal varetages af 19 undervisere, som allerede underviser på uddannelsen. Heraf er fire af underviserne er uddannet på kvalifikationsniveau 6. Fem i gruppen har desuden gennemført en uddannelse på niveau 7.

SKUM

På SKUM, der varer 6 måneder og 30 ECTS, er der 17 undervisere, hvoraf halvdelen har en ph.d. (niveau 8) eller kandidatuddannelse (Niveau 7).

Air Force Technology

På Air Force Technology uddannelsen af 3 måneders varighed med 15 ECTS er der tre undervisere på niveau 7 og en på niveau 6. Heraf er de to stillinger ikke besat.

Niveau 6 uddannelsen

På Niveau 6 uddannelsen med en varighed på 11 måneder og 45 ECTS er der registreret brutto 55 undervisere, hvoraf 10 har en ph.d., 22 er på niveau 7 og 19 på niveau 6 (supplerende oplysninger, s. 23-65, 203-234 og 240-251)

FAK redegør for, at Forsvarsakademiets institutter bedriver både undervisning og forskning, der er direkte målrettet Forsvarets aktiviteter og den militære profession. Det indebærer, at den nyeste relevante forskning i forhold til Forsvarets profession løbende bliver inddraget i undervisningen. Konkret sikres det ved, at underviseren er tilknyttet en eller flere fag/professionsrelevante forskere eller en forskerstuderende. Deres opgave er blandt andet at sikre, at den nyeste relevante forskning indgår i undervisningen, hvor det giver mening. FAK vurderer, at uddannelsessøjlerne tilknytning til institutternes forskningsfelter er stærkest, hvor undervisningen varetages af undervisere på FAK-institutter. På uddannelsens indledende dele og i de professionsrettede funktionsuddannelser/tjenestegrensuddannelser er tilknytningen til forskningsfelterne svagere (ansøgning, s. 17).

Oversigten herunder opsummerer andelen af undervisere, der har eller i gang med en formel uddannelse på mindst kvalifikationsniveau 7, hvilket er det niveau undervisere på en professionsbacheloruddannelse samlet set forventes at have.

	ECTS	Andel undervisere på min. niveau 7	Antal undervisere på min. niveau 7	Antal undervisere
Praktik	30			
Niveau 6 uddannelse (/Inkl afgang)	60	58,2%	32	55
Air Force Technology	15	100,0%	4	4
SKUM	30	94,1%	16	17
TGU	60	14,3%	1	7
Officersbasis	30	0,0%	0	8
	225			

(Opgjort på baggrund af cv-oplysninger for undervisere (supplerende oplysninger, s. 23-65, 119ff og 266ff. samt høringssvar, s. 1-4) Oversigten viser, at SKUM, Air Force Technology, og Niveau 6 uddannelsen, der tilsammen udgør 105 ECTS-point, varetages af undervisere, hvor 58% - 100% er uddannet på niveau 7 eller højere. På uddannelsens øvrige dele, Officersbasis, og Tjenestegremsuddannelsen (TGU), som tilsammen udgør 90 ECTS-point, er 0% - 14% af underviserne uddannet på niveau 7 eller højere. Praktik på 30 ECTS indgår ikke i denne opgørelse.

Akkrediteringspanelet vurderer det positivt, at de fleste undervisere har solid erfaring fra ansættelse i Forsvaret og desuden har gennemført militær uddannelse og kurser, som er fagligt relevant for undervisningsfaget. Fx er en række undervisere uddannet som piloter mv. Panelet konstaterer samtidig, at ikke mere end 105 ECTS-point af uddannelsen varetages af undervisere med et kvalifikationsniveau, der samlet set er højere end uddannelsens afgangsniveau. Panelet vurderer derfor, at underviserne på uddannelsen kun delvist lever op til de krav til kvalifikationer og kompetencer, der følger af reglerne for en professionsbacheloruddannelse.

Underviseres kilder til ny viden fra professionen

FAK beskriver, at underviserne løbende holder sig opdaterede med viden om centrale tendenser fra professionen gennem udsendelse til internationale militære operationer og øvelsesvirksomhed. Herudover opdateres viden via praktikere på uddannelsesmoduler og afgangsprojekter og censorer fra professionen (ansøgning, s. 19)

Andre kilder til praksisviden er vidennetværk inden for FAK Vidennetværk, internationale vidennetværk og netværk i rammen af den operative profession (NATO, bilaterale netværk mellem nationer, m.v.).

Akkrediteringspanelet vurderer, at FAK har sandsynliggjort, at professionsbacheloruddannelsens undervisere vil holde sig løbende opdateret med viden om centrale tendenser fra professionen.

Underviseres kilder til ny viden fra relevant forskning og udvikling

FAK oplyser, at underviserne holder sig opdateret med ny viden fra forskning og udvikling gennem især FAK institutternes egne FoU-aktiviteter. Underviserne er enten 1) ansat på institutterne og udgør en del af forsknings- og udviklingsmiljøet dér, eller 2) de indgår i FAK's vidennetværk, hvorigennem institutternes forsknings- og udviklingsresultater formidles.

Hvad angår 1) opdatering gennem ansættelse på institutterne, forklarer FAK, at forskning og udvikling er fastlagt af Forsvarskommandoen i et Rammedirektiv. FAK's institutter, der primært er involveret i uddannelsen, er:

- Institut for Militære Operationer (IMO)
- Institut for Strategi og Krigsstudier (ISK)
- Institut for Ledelse og Organisation (ILO)
- Institut for Militær Teknologi (IMT)

Institutternes forskningsområder er beskrevet i Fakultetets samlede arbejdsprogram for 2025-2027.

ISK forsker bl.a. i udviklingen i den globale sikkerhedsorden, de militærstrategiske rammevilkår for kongeriget Danmarks nærområde og globalt sikkerhedssamarbejde. ILO gennemfører bl.a. FoU-projekter inden for militær ledelse og organisation, herunder fx indhentning af aktuel praksisnær viden gennem projekter i Ukraine, og inden for militær adaption samt wargaming. IMT forsker i betydningen af nye og disruptive teknologier for den militære organisation og opgaveløsning, herunder hvordan cybersikkerhed, droner og AI i højere grad kan integreres Forsvarets kapaciteter (ansøgning, s. 188).

Hvad angår 2) opdatering gennem deltagelse i netværk forklarer FAK, at undervisere, der ikke er ansat på FAK-institutter er tilknyttet FAK gennem enten eget eller en udpeget kontaktpersons medlemskab af et relevant vidensnetværk, hvor der pt. eksisterer godt 10 netværk (supplerende oplysninger, s. 4)

FAK har etableret et internt tværgående vidensnetværk med dekanen som formand og deltagelse af bl.a. institutterne på FAK og sergentskolerne. Formålet med netværket er at etablere og nyttiggøre et sammenhængende vidensmiljø på tværs af Forsvarsakademiets organisatoriske inddeling. Netværket skal understøtte videndeling mellem ansatte på FAK's institutter, som bedriver forskning og udvikling, og ansatte på sergentskolerne, der er tæt på den militære praksis og undervisningspraksis. Det skal styrke formidlingen af viden fra forsknings- og udviklingsprojekter og understøtte, at projekter har en kobling til praksis. FAK har fastlagt kommissorium for vidensnetværk og koncept for møder (supplerende oplysninger, s. 12-19ff).

FAK redegør for, at Flyvevåbnets Sergentskoles modulansvarlige og undervisere er repræsenteret i de fagligt relevante netværk. De største faglige søjler på fx officersbasisuddannelsen er instruktørvirke, operationer, taktik og føring og ledelse, og det er i disse netværk, den samlede undervisergruppe er repræsenteret i. Dette er ifølge FAK med henblik på at indhente indsigter fra seneste forskning og udviklingsarbejde inden for det faglige felt og omsætte dette til direkte justeringer i underliggende modul- og læringsplaner (supplerende oplysninger, s. 314).

FAK redegør for en kommende organisering af Flyvevåbnets Sergentskole. Panelet noterer, at den fortsat er under implementering (høringssvar, s. 14)

FAK oplyser, at underviserne også holder sig opdaterede med ny forsknings- og udviklingsviden gennem eksterne videnskilder såsom NATO-doktriner, efteruddannelse og kompetenceudvikling, konferencedeltagelse samt faglitteratur og rapporter (supplerende oplysning, s. 145).

Akkrediteringspanelet vurderer, at FAK har et aktivt forsknings- og udviklingsmiljø, som bidrager med relevant viden til uddannelsen. Panelet vurderer det også positivt, at FAK har etableret et vidensnetværk til at sikre, at forsknings- og udviklingsviden bliver formidlet fra institutterne til sergentskolerne.

Har tilrettelæggerne kontakt til det relevante videngrundlag?

FAK beskriver, at tilrettelæggelsen af uddannelsen sker i et tværfagligt samarbejde mellem de faglige institutter, officersskolen samt Uddannelsesafdelingen. Uddannelsesafdelingen er overordnet ansvarlig for i samarbejde med officersskolerne at tilrettelægge uddannelsens struktur og sammenhæng under hensyn til aftagernes behov for kompetencer, den militærfaglige fordeling og pædagogiske hensyn. Lederen af officersskolen er studiechef og har ansvaret for, at uddannelsen lever op til uddannelsens samlede mål for læringsudbytte (ansøgning, s. 17).

Den modulansvarlige underviser

Det fremgår af FAK's redegørelse, at en modulansvarlig på det enkelt modul har ansvaret for, at modulets videngrundlag er tilstrækkeligt til at understøtte modulets indhold og fagligt lever op til læringsmålene. Den modulansvarlige skal inden modulets opstart i samarbejde med underviserne udarbejde en modulplan, der skal synliggøre modulets alignment og videngrundlag (ansøgning, s. 15-16).

Under overskriften modulansvarlige på institutterne fremgår det af FAK's ansøgning, at Forsvarsakademiets institutter er ansvarlige for tilrettelæggelse og gennemførelse af uddannelsens enkelte moduler. Det enkelte

modul har en modulansvarlig, der er placeret på det institut, der udbyder modulet. De modulansvarlige og underviserne har dermed direkte kontakt til relevante udviklings- og forskningsmiljøer, idet de er tilknyttet et af Forsvarsakademiets institutter. Den modulansvarlige har ifølge FAK en relevant faglig uddannelse på mindst niveau 7, mens undervisningen og den praktiske tilrettelæggelse godt kan udføres af undervisere, der ikke har en uddannelse på niveau 7, men derimod en betragtelig og relevant erfaring fra praksis (ansøgning, s. 17)

Dette afspejler sig i nogen grad i praksis. På niveau 6 uddannelsen har 3 af 12 modulansvarlige kvalifikationer på niveau 6, 6 på niveau 7 og 3 på niveau 8 (supplerende oplysninger, s. 275).

FAK anfører, at Flyvevåbnets Officersskole jf. studieordningen har ”ansvar og opgave for planlægning, koordination og gennemførelse af uddannelsen, med støtte fra Forsvarets myndigheder. Konkret betyder det, at studielederen og studiekoordinatorerne (alle tre er Niveau 7 uddannet med fagligt relevante master- og kandidatuddannelser, i samarbejde med Flyvevåbnets Sergentskole, Flyveskolen og Flyvevåbnets tjenestegrensuddannende Wings sammen tilrettelægger den samlede uddannelse)” (høringsvar, s. 3).

Hvad angår SKUM søjlen vurderer panelet, at FAKs informationer om de modulansvarlige undervisere er uklare eller mangelfulde og ikke muliggør en vurdering af, hvor vidt tilrettelæggerne har fornøden kontakt med relevante forsknings- eller udviklingsmiljøer. Panelet vurderer, at kritikken ikke bør have betydning for den samlede akkrediteringsvurdering, da uddannelsens undervisergruppe i øvrigt vil have aktiv kontakt med forskning og udvikling. FAK supplerer, at den modulansvarlige har en aktiv tilknytning til forskning og udvikling gennem sin deltagelse i flere projekter og bidrager til et internationalt forskningsprojekt (høringsvar, s. 4).

På Sergentskolen er der registreret 2 modulansvarlige, begge med kvalifikationer på niveau 6 (supplerende oplysninger, s. 198). På Flyvevåbnets Officersskole anvendes begrebet modulsvarlige ikke. Derimod anvendes sektionschef (niveau 7, dog vakant), elementleder (niveau 6) og kursusleder (niveau 6) (supplerende oplysninger, s. 214).

Opgørelsen af kvalifikationsniveauet for modulansvarlige (institut) og de, der har ansvar for tilrettelæggelsen uden for institutterne bekræfter billedet af underviserens kvalifikationer. 75-100% af de modulansvarlige på institutterne har uddannelseskvalifikationer på niveau 7 eller derover. På øvrige skoler mv., er andelen under 50%.

Hvad angår cv-oplysningerne på flyvevåbnets område uden for institutterne åbenbarer der sig en tradition for forskelligartet begrebsanvendelse og/eller kategorisering. Cv-oplysningerne er efter panelets opfattelse generelt vanskelige at overskue. Oplysningerne kommer fra de mange forskellige skoler og institutter, der bidrager med elementer til uddannelsen, og som antageligt ikke alle har en organisering med modulansvarlige undervisere, som ellers beskrevet i redegørelsen. Et eksempel er sergentskolen, der kun i enkelte tilfælde fremlægger cv-oplysninger for en modulansvarlig.

FAK's fremsendte cv-oplysninger understøtter, at modulansvarlige på institutterne deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forsknings- eller udviklingsmiljøer, mens dette ikke kan bekræftes på andre skoler eller udbydere.

Får de studerende kontakt til det faglige miljø og videngrundlaget?

De studerende på professionsbacheloruddannelsen vil ifølge FAK have kontakt både til undervisere med omfattende praktisk viden om fx aktuelle internationale operationer og undervisere, der deltager aktivt i forskning og udvikling. Underviserne er generelt tilgængelige for de studerende på undervisningsstedet.

De studerende vil have mulighed for at deltage i konferencer og udvekslingsbesøg nationalt og internationalt, blandt andet på DIIS, SDU, Krigsvidenskabeligt Selskab og de Norske Krigsskoler. Herigennem kan de få et indblik i forskning og de udviklingstendenser, der er i det samfundsvidenskabelige, militæroperative og ledelsesmæssige felt på nationalt og internationalt plan.

Endelig vil de studerende gennem Forsvarsakademiets Bibliotek have adgang til national og international

forskningslitteratur, samt udviklingsbaseret litteratur internt og eksternt. Denne adgang kan opnås både gennem nationale og internationale online forskningsdatabaser, Forsvarsakademiets egen forskningsdatabase, hvor al aktuel forskning fra Forsvarsakademiets institutter deles, samt bibliotekets fysiske samling af forsknings – og udviklingsbaseret materiale (ansøgning, s. 20). De studerende inddrages sjældent direkte i forsøgs- og udviklingsprojekter, som Forsvaret og de operative myndigheder gennemfører.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende i tilstrækkelig grad vil få kontakt til det relevante videngrundlag

Kriterium III: Mål for læringsudbytte

Der er sammenhæng mellem uddannelsens indhold og målene for læringsudbytte.

Uddybning:

- uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til den relevante typebeskrivelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser,
- der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, læringsmål og adganggrundlag set i forhold til målene for læringsudbytte.

Vurdering

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til typebeskrivelsen for en professionsbacheloruddannelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser. Der er elementer i uddannelsens første modul på 30 ECTS, der er på et lavt niveau. Men panelet vurderer, at dette modul udgør en afgrænset indledende del af den samlede uddannelse, og at modulet også indeholder elementer, der understøtter en progression på uddannelsen. Panelet vurderer samtidig, at uddannelsens efterfølgende moduler inklusiv praktikken bidrager til at opnå målene og at uddannelsens struktur understøtter, at de studerende kan nå uddannelsens samlede mål for læringsudbytte, og at der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur og læringsmål og adganggrundlag set i forhold til mål for læringsudbytte. Panelet vurderer, at uddannelsen bygger videre på adganggrundlaget.

Uddybning af vurderingen

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Har uddannelsens mål for læringsudbytte det rette niveau for uddannelsestypen?

Uddannelsens mål for læringsudbytte er opbygget efter kvalifikationsrammens inddeling af læringsudbyttet i viden, færdigheder og kompetencer. FAK har i et skema redegjort for uddannelsens samlede mål for læringsudbytte sammenlignet med typebeskrivelsen for professionsbachelorgraden, som er placeret i niveau 6 i kvalifikationsrammen.

Det fremgår fx af de samlede mål for læringsudbytte for uddannelsen, at de studerende skal have ”en teoretisk indsigt og praktisk forståelse for vildledningsoperationer fra det individuelle psykologiske perspektiv (ledelse), konsekvenser for planlægning og indsættelse i operativ ramme (operationer) til forhold på det strategiske niveau (strategi).” Ligeledes fremgår det, at de studerende skal have en ”kultur- og konfliktteoretisk forståelse fra individniveau til og med interstatsligt niveau med særligt fokus på Danmarks primære modstandere og konkurrenter”, ligesom et læringsmål handler om ”relevant ledelsesteoretisk viden og forståelse som fundament for virket som leder i såvel fredstid som under krise-, konflikt- og krigsforhold.” (ansøgning, s. 34)

Akkrediteringspanelet vurderer, at disse læringsmål fra uddannelsens studieordning modsvarer kvalifikationsrammens beskrivelse af en professionsbacheloruddannelse, hvor det fremgår, at de studerende ”[s]kal have udviklingsbaseret viden om professionens og fagområdets praksis og anvendt teori og metode” (ansøgning, s. 35).

Akkrediteringspanelet bemærker, at det af mål for læringsudbytte rettet mod viden fremgår, at udviklingsbaseret viden samt forståelses- og refleksionsniveauet indgår i uddannelsens samlede mål for læringsudbytte, som det fx fremgår af niveau 6 i kvalifikationsrammen. Her fremgår det, at den studerende skal opnå forståelse og refleksion over praksis, metode og teorier.

Hvor begrebet forståelse anvendes hyppigt i studieordningen, er det sjældnere at begrebet refleksion indgår. Et læringsmål omhandler dog, at studerende skal ”have forståelse for Forsvarets virke i en overordnet sikkerhedspolitisk sammenhæng, herunder kunne reflektere over anvendelsen af Forsvaret med baggrund i en demokratisk forståelse og ved hjælp af samfundsvidenskabelig teori og metode.”.

I afgangprojektet ses læringsmålet ”i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne forstå og skelne mellem forskellige teorier og metoder i forhold til en praksisorienteret militær problemstilling inden for officersvirket” og ”Skal kunne reflektere over anvendelse af teori og metode i relation til en praksisorienteret militær problemstilling inden for officersvirket.” (ansøgning, s. 35). Disse læringsmål indeholder forståelses- og refleksionsniveauet.

På baggrund af det ovenfor beskrevne og den nedenstående gennemgang af læringsmålene for uddannelsens moduler konstaterer panelet, at udviklingsbaseret viden, forståelse og refleksion indgår eksplicit i flere af læringsmålene, herunder for afgangprojektet, hvor der tales om i et videnskabsteoretisk perspektiv at kunne forstå og skelne mellem forskellige teorier og metoder i forhold til en praksisorienteret militær problemstilling inden for officersvirket samt at skulle kunne reflektere over anvendelse af teori og metode i relation til en praksisorienteret militær problemstilling inden for officersvirket (ansøgning, s. 52).

Panelet vurderer, at uddannelsens overordnede mål for læringsudbytte for niveaubeskrivelsen af viden modsvarer kravene i niveauet for en professionsbachelorgrad i kvalifikationsrammen.

Er uddannelsens samlede læringsudbytte understøttet af uddannelsens elementer?

Professionsbacheloren Air Battle Manager består af otte søjler, der indeholder uddannelseselementer fra allerede eksisterende uddannelser under FAK, samt nye uddannelseselementer (supplerende oplysninger, s. 115).

Institutionen har indsendt en rammestudieordning for uddannelsen, studieordninger for de allerede eksisterende uddannelser, samt modulbeskrivelser inkl. læringsmål og indhold. Som nævnt ovenfor har institutionen også illustreret en sammenligning mellem uddannelsens samlede mål for læringsudbyttet og typebeskrivelsen for professionsbachelorgraden i kvalifikationsrammen. Uddannelsens samlede mål for læringsudbytte er i sammenligningen svarende til studieordningen, som også er gengivet i denne rapport på s. 6. Dertil har institutionen illustreret, hvilke læringsmål i uddannelsesdele, der skal medvirke til at opfylde de samlede mål for læringsudbytte.

Akkrediteringspanelet har gennemgået det samlede skema og vurderer, at de samlede mål for læringsudbytte som de fremstår i skemaet understøttes af de forskellige uddannelsesdeles læringsmål.

Struktur og progression

Uddannelsen består af 225 ECTS-point fordelt på 30 ECTS officersbasisuddannelse, 30 ECTS tjenestegrensuddannelse, 30 ECTS SKUM, 15 ECTS Air Force Technology og 45 ECTS Niveau 6 uddannelse. Herefter er der 30 ECTS praktik, 30 ECTS Tjenestegrensuddannelse II og projekt/Afslutning på 15 ECTS til sidst (supplerende oplysninger, s. 115).

Figuren, som findes på denne rapport s. 9, illustrerer uddannelsens struktur. Af ansøgningen fremgår det, at uddannelsessøjlerne på den militære professionsbachelor uddannelse skal følges i den rækkefølge, der er angivet i studieordningen. Institutionen beskriver, at rækkefølgen skal give en progression, hvor tidligt placerede dele skal understøtte den studerendes læring frem mod slutniveauet på afgangprojektet er forudsætning for senere placerede kurser (ansøgningen, s. 23).

I det følgende redegøres der kort for institutionens fremstilling af struktur og indhold i uddannelsen.

Flyvevåbnets Air Battle Manager-retning er ifølge FAK i første del af uddannelsen tilrettelagt med det formål, at de studerende opnår militærfaglige færdigheder og kan virke som soldat og mellemlider på laveste funktionsniveau. I ansøgningen er det beskrevet som ”de grundlæggende militære færdigheder i sergent- og løjtnantsuddannelsen”. Officersbasisuddannelsen foregår på Sergentskolen i Karup. Skolen betegnes som et tjenestested og udgør rammen om den militære uddannelse i teori og især i praksis. Officersbasisuddannelsen og

den efterfølgende Tjenestegrensuddannelse (TGU I) er den første del af den samlede professionsuddannelse og varer samlet 12 måneder (60 ECTS) og introducer og indfører de studerende til Flyvevåbenet som arbejdsplads og til jobfunktionen som kommende leder.

FAK skriver, at uddannelsen er planlagt med en progression, der skal understøtte kadettens læring og uddannelsen frem mod slutniveauet på afgangsprøvet. Dette er illustreret i nedenstående tabel.

En oversigt over de enkelte elementer og det omtrentlige taksonomiske niveau ses her:

Uddannelseselement / Taksonomisk niveau	Omtrent niveau 4	Omtrent niveau 5	Niveau 6
Afgangsprøvet			
Akademisk-militære fag (samlæst med diplomuddannelsen)			
Studiekompetenceudviklende moduler			
Praktik			
Funktionsuddannelser/Tjenestegrensuddannelser (varierer niveaumæssigt fra funktion til funktion)			
Løjtnantsuddannelser			
Sergentuddannelser/Officersbasisuddannelser			

(Ansøgning, s. 23).

FAK redegør for, at fagene i Officersbasisuddannelsen (30 ECTS) ud over en uges introduktion af grundlæggende militær uddannelse, er grundlæggende sergentuddannelse, inden de studerende tilgår deres kommende speciale og kan fungere som fører for en gruppe ved flyvevåbnets enheder. Den efterfølgende tjenestegrensuddannelse er tilrettelagt mhp., at den studerende uddannes til specialist og opnår grundlæggende kvalifikationer som officer i Flyvevåbenet.

FAK skriver, at når de studerende starter på uddannelsen, er Officersbasisuddannelsen det første, de møder. De 30 ECTS består af fag, som danner en grundlæggende viden og militære færdigheder, således at den studerende kan virke som soldat. Den studerende indføres gradvist i den militære praksis, gennem blandt andet korrekt anvendelse af uniform, militær fysisk træning samt førstehjælp, således at der etableres et grund for at indgå på uddannelsen og indgå i den militære kultur (supplerende oplysninger, s. 5).

Akkrediteringspanelet har drøftet, om alle dele af Officersbasisuddannelsen vil bidrage til opnåelse af kvalifikationsniveauet 6. FAK beskriver selv i ovenstående tabel, at officersbasisuddannelsen er på det taksonomiske niveau 4 (ansøgning, s. 23), og indeholder jf. eksemplerne ovenfor korrekt anvendelse af uniform, militær fysisk træning og førstehjælp. Disse elementer i Officersbasisuddannelsens vil efter panelets vurdering næppe bidrage væsentligt til opnåelse af kvalifikationsniveauet 6.

Panelet vurderer samtidig, at der på den ene side er læringsmål på Officersbasisuddannelsen, der er på et lavt niveau og beskriver kun emnet, ikke niveauet og herunder læringsmål der er næsten rent orienterende, og på den anden side er læringsmål, der bidrager tydeligt til progression, fx at ”kunne anvende relevante ledelsesteorier og – metoder til at identificere og løse praktiske ledelsesmæssige problemstillinger i overensstemmelse med Forsvarets ledelsesgrundlag” (ansøgning, s. 117).

På SKUM, der varer 6 måneder og 30 ECTS, introduceres de studerende for akademiske metoder og grundlæggende analytiske metoder i arbejdet med fagene; Den akademiske officer, den lærende officer og sluttelig den kritiske officer. Erfaringerne fra henholdsvis officersbasis- og tjenestegrensuddannelsen skal give de

studerende et grundlag for at koble teori og praksis og forholde sig til et kommende virke som officer i Flyvevåbnet.

På Air Force Technology af 3 måneders varighed med 15 ECTS introduceres de studerende både teoretisk og praktisk for den allernyeste teknologi. Formålet er ifølge FAK, at de studerende meget tidligt bliver trænet i både brug af teknologi, men i lige så høj grad af tænkning om og videreudvikling af teknologi i en militærfaglig kontekst.

De studerende fortsætter herefter i Niveau 6 uddannelsen med en varighed på 11 måneder og 45 ECTS. Uddannelsen er tilrettelagt med akademiske discipliner som omhandler de studerendes evne til at reflektere over og kritisk vurdere teoretiske og metodiske elementer indenfor militær ledelse, militære operationer og militær strategi. FAK redegør for, at emnerne kræver kendskab til officersvirket, hvorfor uddannelsen er placeret i midten af hele uddannelsen, hvor de studerende har været tæt på praksis som deltagere og ansatte.

6 måneders praktik følger efter Niveau 6 uddannelsen, hvor den studerende både skal virke i praksis som officer, men også har mulighed for at koble teori og praksis under vejledning af en praktikvejleder.

Praktikken følges op af sidste del af Tjenestegreuddannelsen (TGU II) med et omfang på 5 måneder og med 30 ECTS mhp, at de studerende opnår kvalifikationer indenfor eget speciale og på et højere niveau. Dette sigter ifølge FAK mod at gøre de studerende i stand til at afslutte den samlede uddannelse i et praksisorienteret militærfagligt afslutningsprojekt.

De studerendes indgår sidst på uddannelsen i en selvstændig tilrettelagt projektperiode, som er sat til 3 måneder og 15 ECTS. Her skriver den studerende det afsluttende projekt hvilket sker ved hjælp af enkelte tilstedeværelsesperioder, vejledertimer og skriveperioder. Projektet kan tage afsæt i den netop afsluttede praktikperiode, hvor den studerende kan have erkendt en problemstilling i professionen, som kan kobles sammen med relevant teori.

På baggrund af ovenstående vurderer panelet, at uddannelsens struktur understøtter, at de studerende kan nå uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Panelet bemærker, at elementer i Officersbasisuddannelsen ikke vil bidrage væsentligt til opnåelse af kvalifikationsniveauet, men også elementer, som understøtter en progression. Panelet ser det også som positivt, at praktikken er placeret sent i forløbet, efter SKUM, da introduktionen til teori inden praktikken vil styrke den studerendes forudsætninger for under praktikken at reflektere over praksis med afsæt i teorien. Panelet vurderer samtidig, at uddannelsens efterfølgende moduler inklusiv praktikken bidrager til opnåelse af målene, og at der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur og læringsmål og adgangsgrundlag set i forhold til mål for læringsudbytte. Panelet vurderer, at uddannelsen bygger videre på adgangsgrundlaget.

Panelet bemærker endelig, at FAK skriver, at ”PBA for officerer bygger hovedsageligt på eksisterende elementer i Forsvarets uddannelsessystem” (Ansøgning, s. 22). Panelet konstaterer, at der er flere tilfælde, hvor en række mindre kurser er sat sammen til et uddannelsesmodul. Det indebærer en risiko for en fragmenteret struktur i uddannelsen, og det stiller krav om en kobling mellem de enkelte uddannelseselementer for at sikre en helhed. Dette behandles i kriterium IV.

Bygger uddannelsen videre på adgangsgrundlaget?

Der er følgende adgangsgrundlag for at kunne blive optaget på den militære professionsbachelor til flyvevåbnet:

- Gymnasial eksamen
- En relevant erhvervsuddannelse på kvalifikationsrammens niveau 4
- Et fagbevis fra de erhvervsrettede konstabeluddannelser (ansøgning, s. 38).

Derudover fremgår det af ansøgningen, at ansøgere for at blive optaget skal have gennemført en optagelsesprøve, og være vurderet egnet til gennemførelse af officersuddannelsen samt kan sikkerhedsgodkendes. FAK beskriver også, at hvis en ansøger ikke lever op til de formelle krav, så kan der foretages en realkompetence vurdering (ansøgning, s. 38).

Akkrediteringspanelet har forholdt sig til, at der kan være stor forskel på studerende med et adgangsgrundlag fra gymnasiet og studerende med et fagbevis fra de erhvervsrettede konstabeluddannelser. Akkrediteringspanelet vurderer på den baggrund, at uddannelsen bygger videre på adgangsgrundlaget.

Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse

Tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af uddannelsen understøtter opnåelsen af målene for læringsudbytte.

Uddybning:

- uddannelsen er tilrettelagt, så den studerende kan opnå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for uddannelsens normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang i ECTS-point,
- undervisningen på uddannelsen er pædagogisk kvalificeret,
- uddannelsen er tilrettelagt, så det er muligt at gennemføre én eller flere dele af uddannelsen eller udbuddet i udlandet inden for uddannelsens normerede studietid,
- dele af uddannelsen, der gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, indgår som integrerede dele af uddannelsen, således at de studerendes læring på institutionen og på dele, der gennemføres uden for institutionen, supplerer hinanden.

Vurdering

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen vil blive tilrettelagt, så den studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for den normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 225 ECTS-point. Undervisningen på uddannelsen vil være pædagogisk kvalificeret. Praktikforløb og studieophold, der kan gennemføres i flyvevåbnet, vil indgå som integrerede dele af uddannelsen.

Uddybning af vurderingen

Er uddannelsen hensigtsmæssigt tilrettelagt som fuldtidsstudium?

Uddannelsen er tilrettelagt som fuldtidsuddannelse med et omfang på 225 ECTS-point jf. kriterium III., der som udgangspunkt gennemføres over en periode på 46 måneder. Uddannelsen kan tilrettelægges med en ugentlig uddannelsesbelastning med op til 45 timer (ansøgning, s. 136).

FAK har ikke forklaret fordelingen af uddannelsesaktiviteter i timer i forhold til ECTS. FAK redegør for, at uddannelsen tilrettelægges med anvendelse af forskellige aktivitetstyper, herunder klasseundervisning, forelæsninger, fjernundervisning og gruppearbejde (ansøgning, s. 24). Panelet har dog ikke modtaget oplysninger om, hvordan de forskellige aktivitetsformer er fordelt på de forskellige semestre eller uddannelsesdele.

FAK oplyser, at der ikke er retningslinjer for konfrontationstimer på de grundlæggende uddannelsesforløb eller praktikken, men at der her vil være meget lærerstyring og supervision (supplerende oplysninger, s. 226). Der er en fordelingsnøgle for de 30 ECTS-point på SKUM, hvor der er planlagt 405 konfrontationstimer. Dette vil for 30 ECTS-point efterlade 420 timer til andre timer for at ramme 30 ECTS.

I SKUM-modulet, der som formål har at bringe den studerende til et akademisk niveau, fremgår det, at undervisningsmønstre i de enkelte delforløb veksler mellem 1) dialogbaseret undervisning med afsæt i professionsnære cases og metoder og 2) selvstudie eller gruppevis studie af relevant teori, metode og andre elementer, med udgangspunkt i den studerendes egne skriftlige produkter og praksis (ansøgning, s. 103 og 114 og supplerende oplysninger, s. 45 og 331). Samtidig skriver FAK, at der er rene skrivemoduler i konfrontationstimer, men også studiegrupper, vejledning og klyngevejledning (supplerende oplysninger, s. 323).

Niveau 6 uddannelsen inkl. afgangprojekt er fastlagt til 752 timer og 38 timers vejledning for de 60 ECTS i alt (supplerende oplysninger, s. 306). Der er dermed også her timer, som der ikke er redegjort for, men panelet kan se i modulbeskrivelser for Niveau 6 uddannelsen og afgangprojektet, at der skal indgå selvstudie eller gruppevis studie af relevant teori (ansøgning, s. 58). Panelet vurderer, at det er sandsynligt at dække den resterende tid, så man opnår den rette arbejdsbelastning for 60 ECTS-point.

Samlet vurderer akkrediteringspanelet, at det er sandsynliggjort, at uddannelsen vil blive tilrettelagt med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 225 ECTS-point.

Undervisnings- og arbejdsformer

De planlagte undervisnings- og arbejdsformer består i klasseundervisning, forelæsninger, fjernundervisning og gruppearbejde. (ansøgning, s. 24). FAK redegør for, hvordan forskellige typer af læringsmål understøttes af forskellige undervisnings- og arbejdsformer. Det gælder således

- Viden: Oplæg fra lærer, oplæg fra studerende, instruktion, inddragelse af studerendes erfaringer, gruppearbejde, refleksion, læringsobjekter, diskussion, spil, film mv.
- Færdigheder: Vejledning, sparring, coaching, træning, oplæg fra studerende, inddragelse af studerendes erfaringer, projektarbejde, casearbejde, gruppearbejde, diskussion, spil, simulation mv.
- Kompetencer: Projektarbejde, gruppearbejde, vejledning, sparring, coaching, selvevaluering mv. (ansøgning, s. 23).

I forbindelse med læringsmål for praktik fremgår det, at den studerende under hele praktikforløbet fører en logbog med henblik på at fastholde egne erfaringer og refleksioner.

En række færdigheder og kompetencer i uddannelsens læringsmål lægger vægt på selvstændighed. Det gælder fx at ”kunne tage ansvar for håndtering af udfordringer inden for Air Battle Manager området i en ledelsesmæssig kontekst i en national som international ramme.” (ansøgning, s. 133).

FAK redegør for, at læreprocesser tilrettelægges med henblik på, at den studerende erhverver og udvikler selvstændighed, samarbejdsevne, evne til refleksion og til at håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer. Dette sker gennem den studerendes samspil med undervisere og medstuderende samt øvrige interessenter ved Forsvarsakademiet og de operative myndigheder. Dette kræver aktiv deltagelse fra den studerende samt en udforskende indstilling til bl.a. militær ledelse, militære operationer og militær strateg. FAK nævner i den forbindelse variation i studieformer, projektarbejde, casearbejde, selvstudie og simulation (ansøgning, s. 25)

Akkrediteringspanelet vurderer, at undervisnings- og studieformerne understøtter de læringsmål og det faglige indhold, der er fastlagt på uddannelsen.

FAK redegør for overgangen mellem de søjler, hvor praksis er dominerende som fx Officersbasis- og Tjenestegreuddannelse (TGU I) og de teoretiske søjler som fx SKUM. Her skriver FAK, at man søger at bygge bro. De første 12 måneders grundlæggende uddannelse er således tæt koblet til en praksis med konkrete gøremål og opgaver (supplerende oplysninger, s. 309). Disse erfaringer søges sat i spil i SKUM, som i forbindelse med opgaver og casearbejde fokuserer på at inddrage konkrete scenarier med rod i Flyvevåbnets domæne med henblik på at arbejde omkring det praksis- og professionsnære.

Panelet vurderer, at variationen i undervisningsformer fra instruktion og indøvning i de indledende søjler til undervisningsformer i de senere søjler, hvor de studerende selv forestår instruktions- og ledelsesopgaver, understøtter en progression i læringen. Denne progression understøtter de studerendes opnåelse af læringsmål med stigende selvstændigt præg og at de studerende kan opnå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for uddannelsens normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 225 ECTS.

Er underviserne pædagogisk kvalificerede?

Forsvarsakademiets Pædagogiske Ramme udgør det pædagogiske og det didaktiske fundament for implementering og efterlevelse af Forsvarets uddannelsesstrategi 2020 for alle lærings- og uddannelsesaktiviteter, der gennemføres af Forsvarsakademiet. Forsvarsakademiets pædagogiske ramme skal anvendes af alle, som arbejder med planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af undervisning. Rammen har fire prioriteter, der som overskrift har Militærfagligt, Professionsrelevant, Deltagerorienteret og Aktiverende (ansøgning, s. 209).

Mere end 75% af underviserne på de enkelte søjler har deltaget i pædagogisk uddannelse. Typiske pædagogiske uddannelsesaktiviteter er Instruktøruddannelse under Sergentuddannelsen og Pædagogik under Grundlæggende Officersuddannelse (supplerende oplysninger, s. 137). En række af underviserne har inden for de seneste år deltaget i kurser.

Panelet vurderer på den baggrund, at underviserne er pædagogisk kvalificerede.

Er uddannelsen fagligt sammenhængende i alle sine dele?

FAK redegør for rækkefølge og indhold af de enkelte søjler (supplerende oplysninger, s. 305). Dette fremgår af kriterium III om uddannelsens struktur.

Panelet konstaterer i Kriterium III, at professionsbacheloruddannelsen hovedsageligt bygger på eksisterende elementer i Forsvarets uddannelsessystem, og en række mindre kurser er sat sammen til et uddannelsesmodul. Panelet har derfor været interesseret i, hvordan FAK sikrer, at de studerende oplever en god sammenhæng og kobling mellem de enkelte søjler i lyset af, at elementerne i uddannelsen kan fremstå fragmenterede med hensyn til undervisningsform, indhold og teori/praksis og geografisk placering.

FAK skriver, at det er intentionen, at praktikperioderne tilrettelægges i tæt kobling til både den teoretiske undervisning, som praktiseres i henholdsvis SKUM modulet og på niveau 6 uddannelsen, og til officersbasisuddannelsen og tjenestegrensuddannelsen. Formålet med praktikken er at understøtte kadetternes (de studerendes) faglige progression, forståelse for og erhvervelse af professionsdannelse samt sætte kadettens selvstændige refleksioner og praktiske erfaringer i relation til både teori og metoder (supplerende oplysninger, s. 307).

Eksempler på koblingen mellem de enkelte søjler er, at de studerende i forlængelse af SKUM kombinerer Air Force Technology's teori og praksis for at opnå praktisk teknologiske færdigheder i henhold til opgaveløsning i rummet, cyberspace og det elektromagnetiske spektrum. Målet er, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde omkring teknologiske aspekter, og undervisningen er en blanding af instruktion, selvstudier og praktiske handlenscenarie (supplerende oplysninger, s. 307).

Et andet eksempel er praktikken. Her skriver FAK, at de studerende umiddelbart i forlængelse af Niveau 6 modulet skal i praktik. ”I praktikken er det i højere grad op til de studerende at øve sig under supervision af ældre officerer, og under gensidig sparring med hinanden. Øvelsen inddrager erfaringer fra praksis og fra den teoretiske undervisning” (supplerende oplysninger, s. 309).

Panelet vurderer samlet set, at der flere væsentlige steder i uddannelsesforløbet er planlagt en didaktisk kobling mellem søjlerne. Det gælder således TGU 1 og TGU 2 og praktikken. I redegørelsen hedder det således, at ”Efter endt praktik, får den studerende mulighed for at specialisere sig i højere grad, ved at vælge et speciale i Tjenestegrensuddannelse II. Uddannelsen er praksisnær, således at den studerende kan identificere og anvende ledelsværktøjer og procedurer, der er gældende for officerer på laveste lederniveau i Flyvevåbnet (supplerende oplysninger, s. 6). Panelet bemærker, at koblingen mellem de mere teoretiske dele af uddannelsen ikke altid fremstår velargumenteret.

Lidt mere indirekte fremgår det også, at der er en relation fra praktikken og ind i den øvrige del af uddannelsen. FAK skriver som tidligere nævnt, at den studerende under hele praktikforløbet fører en logbog med henblik på at fastholde egne erfaringer og refleksioner. Denne logbog anvendes som en del af grundlaget for den midtvejssamtale der skal foregå mellem den enkelte studerende, praktikvejlederen og officersskolen, ligesom der også lægges vægt på at skabe rum for, at de studerende kan dele deres observationer og refleksioner under praktikforløbet (supplerende oplysninger, s. 325). Panelet vurderer på den baggrund, at praktikken understøtter, at den studerende kan inddrage sin viden fra uddannelsen på praktikstedet.

Bliver praktikpladser sikret?

FAK skriver, at praktikforløbene indledes konkret med en fælles forberedelse, hvor officersskolerne, værnskommandoerne og tjenestestederne koordinerer det kommende praktikforløb. Selve praktikken gennemføres i værnene, som udgør kernen i forløbet, da det er her, studerende får mulighed for at omsætte teori til praksis i en militær kontekst. Dette fremgår af ”Rammeaftale for praktik på den militære professionsuddannelse i forsvaret” (supplerende oplysninger, s. 67).

Sikringen finder sted ved, at der skal indgås en praktikaftale mellem den enkelte kadet, praktikvejlederen og officersskolerne. Praktikaftalen skal indeholde en plan for praktikken, der beskriver kadettens overordnede aktiviteter/arbejds-/op-gavefelt i praktikperioden (supplerende oplysninger, s. 68). Kadetten skal med afsæt i de mulige aktiviteter/arbejdsopgavefelter i praktikperioden og det samlede læringsudbytte for praktikperioden formulere sine egne læringsmål for praktikperioden.

Værn/eskadre er overordnet ansvarlige for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af praktikken i værnet, og at der oprettes det nødvendige antal praktikpladser jf. skolernes indmelding.

I ovenstående rammeaftale præciserer FAK også ansvaret for, at der oprettes det nødvendige antal praktikpladser. Værn/eskadre er overordnet ansvarlige. Det fremgår dog ud over ansvarsplaceringen ikke, hvordan det sandsynliggøres. Det er angivet, at der forventes optaget 14, mens antallet af praktikpladser ikke fremgår.

Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling

Kvalitetssikringen af uddannelsen er i overensstemmelse med de europæiske standarder og retningslinjer for de videregående uddannelsesinstitutioners interne kvalitetssikring af uddannelser og er velfungerende i praksis.

Uddybning:

Institutionen sikrer, at:

- der gennemføres løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse, herunder indsamling, analyse og anvendelse af relevant information og de studerendes evaluering af undervisningen,
- der gennemføres periodiske evalueringer af uddannelsen med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter,
- dele af uddannelsen, som gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, omfattes af det systematiske kvalitets-sikringsarbejde,
- uddannelsens fysiske faciliteter, og materielle ressourcer er relevante for at realisere målene for læringsudbyttet.

Vurdering

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at professionsbacheloruddannelsen vil blive omfattet af løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse. Der vil blive indsamlet og analyseret relevant information, som inddrages i periodiske evalueringer af uddannelsen. De studerende vil skulle evaluere undervisningen efter hvert modul, der vil blive gennemført aftagerundersøgelse hvert andet år, og praktikken vil blive evalueret løbende med både praktikværten og den studerende. Enkelte korte forløb varetages af værnene, og FAK er i gang med at etablere kvalitetssikringsordninger sammen med værnene inden for rammen af fælles kriterier beskrevet i FAK's koncept. FAK vil sikre gennem de lovpligtige arbejdspladsvurderinger, at de fysiske faciliteter og materielle ressourcer er hensigtsmæssige.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Bliver information om uddannelseskvaliteten løbende indsamlet og anvendt?

Professionsbacheloruddannelsen er omfattet af rammedirektivet for intern kvalitetssikring og -udvikling af Forsvarsakademiets uddannelser. Rammedirektivet beskriver ansvarsfordeling og principper i kvalitetsarbejdet ved FAK. (ansøgning, s. 231-238).

De centrale elementer i kvalitetssikringen af uddannelsen er:

- Undervisningsevalueringer
- Censorkorpset
- Dimittend- og aftagerkontakt, nærmere bestemt aftagerundersøgelser (ansøgning, s. 238-246)
- Uddannelsesevalueringer
- Evaluering af praktik
- Evaluering af funktionsuddannelser/tjenestegrensuddannelser

Undervisningsevalueringer

FAK gennemfører undervisningsevalueringer af alle moduler undervejs og efter modulernes afslutning. FAK har beskrevet proceduren herfor i "Bestemmelse for undervisningsevaluering ved Forsvarsakademiet" (ansøgning, s. 344ff). Undervejs evalueres modulerne gennem dialog mellem underviserne og de studerende, mens den afsluttende undervisningsevaluering gennemføres ved brug af et standardiseret elektronisk spørgeskema.

Den afsluttende evaluerings spørgeskema indeholder bl.a. spørgsmål om den studerendes oplevelse af modulets tilrettelæggelse og gennemførelse, vejledning og feedback, læringsaktiviteter, inddragelse af studie- og erhvervs erfaring og niveau og belastning. Den modulansvarlige underviser eller studieleder kan supplere spørgeskemaet med yderligere spørgsmål eller en mundtlig evaluering. For at sikre en høj svarprocent skal de studerende besvare evalueringen i undervisningstiden. Resultaterne opgøres i en evalueringsrapport, som sendes til modulansvarlige, undervisere, studieleder og institutchef. Rapporten indeholder svarprocenter, besvarelsesstatistik og fritekstbesvarelser. Der anvendes ikke på forhånd fastlagte grænseværdier, som forpligter til handling (ansøgning, s. 256-257).

Den modulansvarlige underviser, de øvrige undervisere og studielederen skal drøfte og fortolke resultaterne af modulevaluering på et fortolkningsmøde. I et beslutningsreferat fra mødet skal det fremgå, hvordan der følges op på evalueringen, og referatet skal lægges på FAK's intranet og sendes til studienævnet og institutchefen. Beslutningsreferatets konklusioner skal desuden formidles til de studerende på uddannelsen.

Den modulansvarlige underviser er sammen med studielederen ansvarlig for at følge op med kollegial dialog og inddrage evalueringresultater og konklusioner fra fortolkningsmødet, bl.a. når der udarbejdes modulplaner. Den modulansvarlige skal i samarbejde med de undervisere, der skal undervise på modulet, udfylde modulplanen i en fælles skabelon, jf. FAK's "Bestemmelse for modulplan" (ansøgning, s. 201-205). Arbejdet skal indledes 6-12 mdr. inden modulets opstart ved, at den modulansvarlige orienterer sig i modulplanen for seneste afholdelse af modulet og pointer fra beslutningsreferatet fra fortolkningsmødet.

Censorkorpset

FAK's censorkorps vurderer årligt den samlede uddannelse og dens moduler på baggrund af de gennemførte eksamener. Dette sker gennem censorrapporter og gennem censorformandskabets årlige beretning til FAK. Beretningen sendes til Dekanen, og den sagsbehandles i Fakultetsafdelingen og Uddannelsesafdelingen.

Aftager- og dimittendkontakt

FAK's dimittend- og aftagerkontakt vil ifølge konceptbeskrivelsen, som FAK refererer til, i praksis have form af aftagerundersøgelse (ansøgning, s. 239). Undersøgelsen, der skal gennemføres hvert andet år, skal give viden om, hvordan aftagerne vurderer niveau og relevans af dimittendernes kompetencer, og hvilke kompetencer aftagerne mener, der fremadrettet er behov for i den militære profession.

Undersøgelsen er spørgeskemabaseret og skal udføres af FAK's Uddannelsesstyringssektion. Studiecheferne er ansvarlige for at formidle resultaterne til relevante ledere, Studienævn og FAK's aftagerpanel. Studiecheferne skal desuden udarbejde et beslutningsreferat, der beskriver, hvilke handlinger der skal igangsættes, baggrunden herfor, og hvem der er ansvarlig for arbejdet (ansøgning, s. 239-246).

FAK har oplyst i høringssvaret, at de arbejder med at udvikle en ny, mere systematisk struktur for dimittend- og aftagerundersøgelser, hvor data indsamles årligt, og formidles hvert andet år i en rapport til FAKs aftagerpanel med henblik på at identificere udviklingsområder og prioritere konkrete tiltag. Den overordnede dialog med aftagerne gennemføres via Chefen for Forsvarsakademiets årlige relationsmøder med værnscheferne, hvor uddannelsernes indhold og relevans drøftes. Den direkte dialog gennemføres via to årlige møder i FAKs aftagerpanel, der består af repræsentanter fra Hærkommandoen, Søværnskommandoen og Flyverkommandoen. Desuden vil der indgå repræsentanter fra Forsvarsakademiet og myndigheder ad hoc, hvor chefen for Forsvarsakademiets Uddannelsesafdeling er formand for Aftagerpanelet. Aftagerpanelet er blevet genetableret og omstruktureret i 2025 som følge af den nyordning af Forsvaret, der er gennemført efter seneste forsvarsforlig. Opgaver i den forbindelse fokuserer på udvikling af forsvarets uddannelser, koordination og kvalitetssikring (høringssvar, s. 4-6).

Proceduren nævner, at aftagerundersøgelsen supplerer en dimittendundersøgelse, og den nævner også enkelte steder et aftagerpanel. FAK oplyser dog ikke yderligere om aftagerpanel og dimittendundersøgelse.

Akkrediteringspanelet vurderer, at FAK har sandsynliggjort, at professionsbacheloruddannelsen løbende vil blive kvalitetssikret gennem undervisningsevaluering, samarbejde med censorer og aftagerundersøgelser.

Hvordan vil periodiske evalueringer af den samlede uddannelse blive gennemført med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter?

FAK skriver i den skriftlige redegørelse, at ”Kvalitetssikringen (...) skal give anledning til mindst en årlig evaluering af de samlede uddannelser.”, og at FAK’s bestemmelse fastslår at denne uddannelsesrapport ”sammenfatter og vurderer relevant ledelsesinformation, der knytter sig til gennemførelse af en specifik grund- eller videreuddannelse. Den enkelte uddannelsesrapport danner grundlag for systematisk og løbende tilpasning af den respektive uddannelse.” (ansøgning, s. 26-27).

”Rapporten skal indeholde en status på tidligere handleplan med henblik på opfølgning på eventuelt identificerede problemer samt status på iværksættelse af eventuelle nye tiltag. Ydermere fremgår en ledelsesvurdering af den gennemførte uddannelse, herunder:

- uddannelsens niveau, indhold, afprøvning og læringsmål
- studerendes studieparathed og indsats
- undervisernes pædagogiske kompetencer og indsats
- særlig tematik (defineret af dekanen)

Slutteligt indeholder UL rapporten en anbefalet handlingsplan for den næste periode samt kortlægning af progression og fagelementer (Bilag 5).

Handlingsplaner skal godkendes af dekanen, og opfølgning på handlingsplaner foretages af staben (Uddannelsesafdelingen) i samarbejde med dekanen, skoler og institutter.” (supplerende oplysning, s. 8-9)

Panelet vurderer, at professionsbacheloruddannelsen vil blive evalueret periodisk gennem uddannelsesleder-rapporterne. Inddragelse af aftagere vil baseres på resultater fra aftagerundersøgelsen.

Sikrer uddannelsen løbende de nødvendige fysiske faciliteter og materielle ressourcer?

FAK oplyser, at institutionen løbende sikrer, at de fysiske faciliteter og materielle ressourcer er hensigtsmæssige, gennem de lovpligtige arbejdspladsvurderinger. Vurderingerne, der gennemføres hvert andet år, undersøger det psykiske og fysiske arbejdsmiljø. Undervisere og studerende er ansatte i Forsvaret og opfordres til at deltage i undersøgelsen (ansøgning, s. 27).

Bliver praktik kvalitetssikret?

FAK oplyser, at aftagerne (Hæren, Søværnet, Flyvevåbnet gennem Forsvarskommandoen) beslutter i en årlig proces, hvor mange dimittender, FAK skal uddanne i de kommende år. Dette antal fastlægges efter behovet for officerer i værnene. Antallet af studerende vil således være afstemt direkte efter behovet hos aftagerne, og praktikpladserne tilvejebringes af aftagerne selv ud fra deres nødvendige behov. De studerende er ansatte, og praktikpladsen er således en del af deres samlede tjenesteforløb. (supplerende oplysninger, s. 7)

Som en del af kvalitetssikringen af praktikken skal der indgås en praktikaftale mellem den enkelte studerende, praktikvejlederen og officersskolerne. Praktikaftalen skal indeholde en plan for praktikken, der beskriver kadettens overordnede aktiviteter, arbejds- og opgavefelt i praktikperioden.

Efter forløbet evaluerer praktikstedets praktikvejleder og kadetten praktikforløbet via et elektronisk spørgeskema, som skolernes praktikkoordinator er ansvarlig for at sende ud. (redegørelse, inkl. bilag, s. 27-28)

Akkrediteringspanelet vurderer, at praktikken vil blive kvalitetssikret med involvering af både praktikværten og den studerende.

Bliver de dele af uddannelsen, der foregår på andre institutioner, kvalitetssikret?

Mindre dele af funktionsuddannelse foregår i værnene, dvs. uden for FAK. FAK skriver i et såkaldt stabsnotat fremsendt som bilag til redegørelsen (s. 81): ”Forsvarsakademiet (FAK) er bevisudstedende institution og skal stå som garant for PBA’ens kvalitet og udstede eksamensbevis. Hæren (HRN), Søværnet (SVN) og Flyvevåbnet (FLV) er udbydere af funktionsuddannelsen (hedder tjenestegrensuddannelse i FLV), som er en del af PBA’en. Dette er et særligt forhold, da HRN, SVN og FLV også er aftagere på uddannelserne. Desuden er HRN, SVN og FLV ikke uddannelsesinstitutioner, dvs. at funktionsuddannelserne for nuværende, FAK bekendt, ikke kvalitetssikres i overensstemmelse med kriterierne for en uddannelsesakkreditering. En afdækning vil dog vise, hvilke kvalitetssikringsprocesser, der allerede er etableret i værnene. (...) FAK redegør i notatet for, at den udlagte undervisning ikke er praktik, hvor man typisk indgår i et praksisfællesskab og varetager praktiske opgaver. FAK foreslår i notatet, at der i samarbejde mellem værnene og FAK udarbejdes samarbejdsaftaler, hvori kvalitetssikringen beskrives.” (ansøgning, s. 246-247)

Akkrediteringspanelet har bedt om at få fremsendt de endelige samarbejdsaftaler med værnene som supplerende oplysning. FAK har svaret ved at fremsende deres koncept for undervisningsevaluering i en ny version, hvor det bl.a. er tilføjet, at hver uddannelse/kursusudbyder udvikler deres eget, lokale koncept for undervisningsevaluering ud fra en række fælleskriterier, der er fastsat i konceptet. Evalueringskoncepterne skal vurderes i samarbejde med FAK Kvalitetssektion med henblik på revidering minimum en gang årligt. (supplerende oplysninger, s. 83-91)

Akkrediteringspanelet noterer sig, at FAK ikke har fremlagt samarbejdsaftaler med værnene vedr. kvalitetssikringen af den udlagte undervisning. Da det drejer sig om enkelte korte forløb, og FAK er i gang med at etablere ordninger sammen med værnene inde for rammen af de fælles kriterier beskrevet i FAK’s koncept, vurderer panelet ikke, at problemstillingen er tungtvejende

Om akkrediteringen

Lovgrundlag

En akkrediteringsvurdering af en uddannelse/et udbud er en faglig vurdering af, om uddannelsen/udbuddet lever op til foruddefinerede kriterier. Denne akkrediteringsvurdering er foretaget med udgangspunkt i de kriterier for uddannelsers kvalitet og relevans, som er fastlagt i bekendtgørelse nr. 853 af 12/08 2019 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af videregående uddannelser.

Metode og proces

Akkrediteringsprocessen bygger på metodiske elementer, som er internationalt anerkendte, og på de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring af videregående uddannelse. Hovedelementerne i akkrediteringsprocessen er, at institutionen indsender sit skriftlige materiale for at vise, hvordan kriterierne er opfyldt, at et fagligt akkrediteringspanel vurderer dette, og at der udarbejdes en akkrediteringsrapport, som offentliggøres.

Sekretariatet for akkrediteringsrådet har tilrettelagt akkrediteringsprocessen med det formål at sikre en transparent proces og tilvejebringe et solidt dokumentationsmateriale, som akkrediteringspanelet kan foretage sin vurdering på baggrund af.

Processen skitseres kort herunder. En uddybning af processen findes i AI's *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Nye uddannelser og udbud*, som er tilgængelig på www.akkr.dk.

- Institutionen har indsendt ansøgning og bilag for at vise, hvordan de opfylder kriterierne. Kravene til den skriftlige dokumentation fremgår af *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Nye uddannelser og udbud*.
- Akkrediteringspanelet har analyseret materialet ud fra de kriterier, som er fastlagt for akkreditering af nye uddannelser og udbud, og har bedt institutionen om at indsende supplerende dokumentation ved tvivlsspørgsmål.
- Sekretariatet for Akkrediteringsrådet har udarbejdet akkrediteringsrapporten på baggrund af institutionens skriftlige materiale og akkrediteringspanelets analyse og vurdering heraf. Rapporten er godkendt af akkrediteringspanelet.
- Rapporten har været i høring på uddannelsesinstitutionen 10. -24. april
- AI har sendt den endelige akkrediteringsrapport til Akkrediteringsrådet og har samtidig offentliggjort rapporten på www.akkr.dk. Akkrediteringsrapporten danner grundlag for Akkrediteringsrådets afgørelse om positiv akkreditering eller afslag på akkreditering.
- Akkrediteringsrådet meddeler sin afgørelse til uddannelsesinstitutionen og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Organisering

Fra Sekretariatet for akkrediteringsrådet har akkrediteringskonsulent Lars Pedersen stået for at gennemføre akkrediteringsprocessen.

Sagsbehandling

Ansøgningen er modtaget den 3. december 2025.

Akkrediteringsrapporten er sendt i høring hos institutionen den 10. april 2026.

Akkrediteringsrapporten er behandlet på Akkrediteringsrådets møde den 3. juni 2026

Bemærkninger

Dokumentation – samlet oversigt FLV Air Battle Manager

Akkrediteringsansøgning PBA til officer i FLV Air Battle Manager

Studieordningskomplekset for professionsbacheloruddannelsen, der består af følgende dokumenter:

- Studieordning for PBA til officer i FLV - Air Battle Manager ,
- Forsvarets militære diplomuddannelse
Officerbasisuddannelse til Flyvevåbenet
Tjenestegrensuddannelse - Air Battle Manager
- Sammenlignende skema med kvalifikationsrammen og de samlede mål for læringsudbytte - Air Battle Manager
Sammenlignende skemaer med de samlede mål for læringsudbytte og de enkelte modulers mål for læringsudbytte - Air Battle Manager

Bilag

Bilag 1 Brev til uddannelses- og forskningsministeren

Bilag 2 Rammedirektiv til Forsvarsakademiet for Forsvarets Forskning og Udvikling

Bilag 3 Fakultetets arbejdsprogrammer

Bilag 4 Vidensproduktion på FAK

Bilag 5a Bestemmelse for og vejledning til udfyldelse af modulplaner

Bilag 5b Bestemmelse for og vejledning til udfyldelse af modulplaner

Bilag 6 FAK's pædagogiske ramme

Bilag 7 Uddannelsesfaglig kompetenceudvikling ved FAK

Bilag 8 Rammedirektiv for intern kvalitetssikring og -udvikling af Forsvarsakademiets uddannelser

Bilag 9 Koncept for aftagerundersøgelser

Bilag 10 Kvalitetssikring af funktionsuddannelserne

Bilag 11 Bestemmelse for undervisningsevaluering ved Forsvarsakademiet

Bilag 12 Sammenlignende skema med kvalifikationsrammen og de samlede mål for læringsudbytte - FLV Air Battle Manager

Bilag 13 Sammenlignende skemaer med de samlede mål for læringsudbytte og de enkelte modulers mål for læringsudbytte – FLV Air Battle Manager

Supplerende dokumentation (modtaget den 23.1.2026)

Bilag 1: Kommissorium Vidensnetværk FAK

Bilag 2: Konceptbeskrivelse af aktiviteter i Vidensnetværk FAK

Bilag 3: Niveau 6 uddannelsen – CV'er

Bilag 4: Rameaftale for praktik på den militære professionsuddannelse i Forsvaret UDKAST

Bilag 5: FAKBST 180-17 Bestemmelse for uddannelsesledelses-rapportering
Bilag 6: FAKBST 180-4 Undervisningsevaluering
Bilag 7: Årsværk og konfrontationstimer
Bilag 8. Forskning og moduler

FLV:

Bilag 9: CV'er FLV

Bilag 11: Moduloversigt – Air Battle Manager

Supplerende dokumentation (modtaget den 24.2.2026)

01 Flyvevåbnet Air Battle Manager - Notat vedr. supplerende oplysninger akkreditering
02 Bilagsliste til notater vedr. supplerende information til akkreditering
03 Bilag 1. Kommissorium Vidensnetværk FAK
04 Bilag 2. Konceptbeskrivelse af aktiviteter i Vidensnetværk FAK
05 Bilag 3. Niveau 6 uddannelsen - CV'er
06 Bilag 4. Rameaftale for praktik på den militære professionsuddannelse i Forsvaret UDKAST
07 Bilag 5. FAKBST 180-17 Bestemmelse for uddannelsesledelsesrapportering UDKAST
08 Bilag 6. FAKBST 180-4 Undervisningsevaluering
09 Bilag 7. Årsværk og konfrontationstimer
10 Bilag 8. Forskning og moduler
11 Bilag 5 CV - Flyvevåbnet OSO (D6754816)
12 Bilag 12. Moduloversigt - Air Battle Manager
13 Bilag 18. Kravspecifikation - udlagt undervisning
14 Bilag 9. CV'er FLV
16 Bilag 1. FKOBST U.170-1 (D6754827)
17 Bilag 2. FKOBST FAK.180-9 (D6754828)
18 Bilag 3 CV - Flyvevåbnets sergentskole (D6755114)
19 Bilag 4 CV - KOV (D6752553)
21 Bilag 6 CV - SKUM (D6753923)
22 Bilag 7 Underviserprofiler i forhold til indhold på modulet Air ... (D6752622)
23 Bilag 8 CV - Flyvevåbnets Officersskole (D6752689)
24 Bilag 9 Funktionsbeskrivelse Praktikvejleder (D6752707)
25 Bilag 10 CV - Studiechef Flyvevåbnet (D6753966)
26 Bilag 11 CV - Institutchefer
27 Bilag 12 CV - Modulansvarlige Niveau 6 uddannelsen

28 ANDET Notat vedr. Supplerende oplysninger til uddannelsesakkreditering Air Battle Manager
29 Svar_ Supplerende oplysninger til uddannelsesakkreditering Air Battle Manager
30 Bilag 29B mail

Hørings svar